

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia de Securitate 9 (2019)

ISSN 2082-0917

DOI 10.24917/20820917.9.9

Monika Wilanowska

Uniwersytet Rzeszowski

ORCID 0000-0001-6220-6598

„Niebieskie Karty” a bezpieczeństwo w rodzinie. Założenia, statystyki, perspektywy

Wprowadzenie

Przemoc w rodzinie to wciąż poważny problem społeczny w naszym kraju. Jak wynika z danych gromadzonych rokrocznie przez Policję, w 2017 roku odnotowano, aż 165 770 jej przejawów, co w stosunku do 2016 roku stanowi wzrost aż o 4303 przypadki¹. Rodzina, mimo iż w założeniu ma zapewniać swoim członkom bezpieczeństwo, w praktyce często nie spełnia tej podstawowej funkcji, a nawet sama jest źródłem jego zagrożeń. W obowiązującej Ustawie Zasadniczej² odnajdziemy szereg przepisów, które nakładają na organy państwowe obowiązek zapewnienia ochrony rodzinie. Jest on m.in. ujęty wprost w art. 71 ust. 1 zd. 1 Konstytucji RP³. Wyrażona w nim norma obowiązuje ustawodawcę do uwzględniania dobra rodziny na każdej płaszczyźnie swojej działalności⁴. Państwo powinno więc reagować na przemoc domową i tworzyć odpowiednie regulacje mające na celu zabezpieczenie członków tej grupy społecznej przed jej przejawami. Jednym z instrumentów prawnych stworzonych w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieskie Karty”, która w obecnym kształcie funkcjonuje na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku (zwanego dalej rozporządzeniem RM)⁵, wydane w związku z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie⁶.

¹ Sprawozdanie Komendy Głównej Policji z realizacji procedury „Niebieskie Karty” za 2017 r., s. 2, <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/137709,Sprawozdania-z-realizacji-procedury-quotNiebieskie-Kartyquot.html> [dostęp: 12.09.2018].

² Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. 1997 nr 78, poz. 483.

³ Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny.

⁴ M. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1–86*, Wydawnictwo Beck, Warszawa 2016.

⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta”, Dz. U. Nr 209, poz. 1245.

⁶ Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 29 lipca 2005 r., Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.

Pojęcie przemocy

Różnorodność użycia terminu „przemoc” uniemożliwia stworzenie jego jednej definicji. Zakres tego pojęcia jest tak szeroki, że każdy teoretyk zajmujący się jego badaniem mógłby zapewne pokusić się o skonstruowanie własnego określenia przemocy. Według I. Pospiszyl „przemocą są wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji”⁷. M. Binczycka-Anholcer określa ją z kolei jako naruszenie norm moralnych z użyciem siły w stosunku do osoby czy grupy osób, w celu m.in. wymuszenia pewnych zachowań lub postaw⁸. A Olubiński natomiast zauważa, iż rozumiana jest ona jako akt godzący w wolność osobistą osoby, który zmusza ją do zachowań niezgodnych z jej własną wolą⁹.

W literaturze przedmiotu zaznacza się to, iż aby mówić o przemocy konieczne jest wystąpienie dwóch warunków. Badacze tego problemu zwracają uwagę przede wszystkim na to, iż przemoc ma służyć realizacji celów jednostki, która jej używa. Drugi z koniecznych elementów to zaistnienie nierównowagi sił. Silniejsza jednostka nadużywa swojej przewagi po to, by zmusić innego człowieka do określonego zachowania¹⁰.

Przemoc w rodzinie

Na gruncie polskiego prawa została ona wyraźnie określona w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która wprost stanowi iż przemocą w rodzinie jest: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, netykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne”. Legalna definicja badanego problemu wskazuje więc na to, iż przemoc rodzinna nie jest działaniem jednorodnym. Może bowiem występować w najbardziej typowej postaci przemocy fizycznej, ale również psychicznej czy seksualnej.

Przemoc domowa w prawie karnym

O uznaniu konkretnego czynu za przestępstwo w rozumieniu prawa karnego decyduje jego byt normatywny. Organy państwowe ścigają wyłącznie te zachowania, które są bezprawne, zawinione, wypełniające określone w ustawie znamiona typu czynu zabronionego i których stopień szkodliwości jest wyższy niż znikomy¹¹.

⁷ I. Pospiszyl, *Przemoc w rodzinie*, Wydawnictwo WSiP, Warszawa 1994, s. 14.

⁸ M. Binczycka-Anholcer, *Spoleczne i lekarskie aspekty przemocy w instytucjach o charakterze zamkniętym*, [w:] *Agresja i przemoc we współczesnym świecie*, t. 1, J. Kuźma, Z. Szarota (red.), Oficyna Wydawnicza „Text”, Kraków 1998, s. 293.

⁹ A. Olubiński, *Przemoc jako norma stosunków społeczno-wychowawczych*, „Wychowanie na co dzień” nr 4-5, Toruń 1996, s. 31-32.

¹⁰ I. Pospiszyl, *Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie*, [w:] *Razem przeciw przemocy*, I. Pospiszyl (red.), Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 1999, s. 16.

¹¹ M. Stożek *Przemoc w rodzinie: zapobieganie w świetle przepisów prawa*, Wydawnictwo Instytut Psychologii Zdrowia, Warszawa 2009, s. 69-70.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż przemoc fizyczna skierowana wobec najbliższych zawsze będzie stanowiła przestępstwo. Niektóre typy czynów zabronionych są jednak ściągane wyłącznie z oskarżenia prywatnego lub na wnioszek. Dotyczy to m.in. naruszenia nietykalności cielesnej, ujętego w art. 217 k.k., w przypadku jego zaistnienia wszczęcie postępowania karnego wobec sprawcy jest zależne od reakcji pokrzywdzonego, który aby je uruchomić powinien wnieść do sądu akt oskarżenia. W przypadku gdy w rodzinie występuje przemoc psychiczna, sprawcy w zależności od znamion typu czynu zabronionego jakie wypełnił swoim zachowaniem, można postawić zarzuty z art. 207 k.k. (znęcanie psychiczne), 190 k.k. (groźba karalna) czy też 190 a k.k. (uporczywe nękanie). Przemoc seksualna podlega ochronie na podstawie art. 197 k.k. Warto podkreślić, iż czyn ten od 27 stycznia 2014 r. ścigany jest z oskarżenia publicznego, a więc nie jest już konieczne złożenie wniosku w tym zakresie przez osobę pokrzywdzoną¹².

Procedura „Niebieskie Karty”

W pierwotnej wersji została ona opracowana przez Komendę Główną Policji oraz Komendę Stołeczną Policji przy współpracy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Od tego czasu w samej procedurze wprowadzono wiele zmian. Jej obecny kształt ukształtowano nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 10 czerwca 2010 r., która odtąd w art. 9d ust. 2 stanowi, iż: „Procedura Niebieskie Karty obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie”. Ideą obecnie obowiązującej procedury jest przede wszystkim współpraca między wieloma służbami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Nowela jednocześnie zobligowała Radę Ministrów do przygotowania rozporządzenia regulującego szczegółowo kwestie ustawowe, a także wzorów formularzy wypełnianych przez przedstawicieli podmiotów realizujących procedurę „Niebieskie Karty”. Rozporządzenie to weszło w życie 18 października 2011 r.

Wszczęcie procedury

Jak stanowi § 2 rozporządzenia RM procedura rozpoczyna się w momencie wypełnienia formularza „Niebieska Karta A” przez przedstawiciela jednego z następujących podmiotów: policji, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Warto w tym miejscu podkreślić, iż jest to katalog zamknięty. Tylko przedstawiciele wyżej wymienionych instytucji posiadają uprawnienia do uruchomienia procedury. Co istotne, wypełnienie takiego formularza powinno odbywać się w obecności osoby, co do której istnieje

¹² G. Wrona, *Przewodnik po procedurze Niebieskiej Karty dla osób zajmujących się pomaganiem osobom w sytuacji występowania przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym*, Katowice 2013, s. 7–8, https://rops-katowice.pl/dopobrania/2014.07.25-zal_do_ppp_2014-2020.pdf [dostęp: 10.12.2018].

podejrzanie, że jest ona dotknięta przemocą w rodzinie. Jednak jeżeli nie można tego uczynić ze względu nieobecności tej osoby, stan jej zdrowia lub zagrożenie dla jej życia lub zdrowia, jego wypełnienie powinno nastąpić niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub też po ustaniu przyczyny, która to uniemożliwiła.

Osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, zgodnie z § 6 przedmiotowego rozporządzenia, otrzymuje formularz „Niebieska Karta B”. Taki dokument zawiera m.in. definicję przemocy, praw człowieka czy też informacje o miejscach pomocy właściwych ze względu na miejsce zamieszkania, w których ofiara przemocy domowej może uzyskać wsparcie. Formularza nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż w przypadku gdy ofiarą przemocy domowej może być dziecko, czynności w ramach procedury przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli istnieje podejrzenie, że to oni stosują przemoc wobec dziecka, powinno się do działań podejmowanych wobec dziecka zaangażować pełnoletnią osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 k.k.¹³ W sytuacji gdy takiej osoby nie ma, należy powiadomić sąd rodzinny i nieletnich, a formularz „Niebieska Karta B” pozostawia się u organu rozpoczynającego procedurę do czasu określenia sytuacji dziecka przez sąd¹⁴. Co istotne czynności prowadzone przy udziale dziecka, co do którego istnieje podejrzenie że jest dotknięte przemocą w rodzinie powinny być w miarę możliwości prowadzone w obecności psychologa.

Warto zauważyć, iż jak wynika z art. 9d ust. 1, dodanego do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nowelą z dnia 10 czerwca 2010 roku, podejmowanie interwencji na podstawie procedury „Niebieskie Karty” nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Działania zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty”

Zespoły interdyscyplinarne i grupy robocze to struktury, których zadania i sposób funkcjonowania reguluje ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Celem ich powołania było utworzenie systemu wspólnych działań określonych przedstawicieli służb, zajmujących się problemem przemocy rodzinnej. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi reprezentanci jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, a także często prokuratorzy czy kuratorzy sądowi. Jest on powoływany przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań określonych w ustawie podmiotów. Grupy robocze natomiast mogą być tworzone przez same

¹³ Osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.

¹⁴ E. Bazyluk, M. Kulka, *Rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” – komentarz*, <http://www.niebieskalinia.info/index.php/zadania-sluzb/59-rozporzadzenie-w-sprawie-procedury-niebieskie-karty-komentarz> [dostęp: 12.09.2018].

zespoły interdyscyplinarne. W odróżnieniu od zespołów, ich działalność nakierowana jest na indywidualne przypadki przemocy w rodzinie¹⁵.

To do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego podmiot wszczynający procedurę „Niebieskie Karty” przekazuje wypełniony formularz „Niebieska Karta A”, nie później niż w terminie 7 dni od dnia jej wszczęcia. Z kolei zadaniem przewodniczącego zespołu jest przekazanie go jego członkom, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego otrzymania. Niezależnie czy formularz trafi do zespołu interdyscyplinarnego, czy też zespół podejmie decyzję o utworzeniu grupy roboczej, kolejne czynności w procedurze to zaproszenie na posiedzenie zespołu lub grupy osoby, co do której istnieje podejrzenie iż doznaje przemocy w rodzinie. Na nim, zgodnie z § 8 ust. 2 rozporządzenia RM wskazanego wyżej, dokonuje się analizy sytuacji w rodzinie i wypełnia się w obecności tej osoby formularz „Niebieska Karta C”, który zawiera indywidualny plan pomocy rodzinie. Co ważne, na takie posiedzenie nie zaprasza się dziecka. Na spotkanie zespołu lub grupy należy również zaprosić osobę, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie i w jej obecności uzupełnić formularz „Niebieska Karta D”. Wymaga podkreślenia to, że członkowie zespołu lub grupy nie mają możliwości wymuszenia na tej osobie obecności na spotkaniu. Ma ona charakter dobrowolny. W formularzu „Niebieska Karta D” ustala się formy przemocy stosowane przez sprawcę i informacje o zobowiązaniach jakie na siebie przejmuje. Ponadto, jeżeli osoba wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, nadużywa alkoholu, członkowie zespołu lub grupy kierują ją do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zadania nałożone na przedstawicieli instytucji wskazanych w omawianym rozporządzeniu

Rozporządzenie RM w § 11–15 zawiera wyliczenie zadań jakie zostały nałożone na przedstawicieli poszczególnych służb w celu realizacji procedury „Niebieskie Karty”. Można zauważyć, iż nie są one obciążone obowiązkami w jednakowym stopniu. Zdecydowanie najwięcej z nich ustawodawca nałożył na reprezentantów policji i jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. Pracownik socjalny pomocy społecznej m.in. diagnozuje sytuację i potrzeby osoby doznającej przemocy w rodzinie, udziela jej informacji o możliwościach uzyskania wsparcia, a także dalszych działaniach które może ona podjąć, jeżeli jest to konieczne organizuje również niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej. Może także prowadzić rozmowy z osobami, co do których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie na temat konsekwencji ich działań, informować je o możliwościach podjęcia terapii czy udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych. Przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych ma uprawnienia tożsame do wskazanych wyżej. Zadania funkcjonariusza policji to przede wszystkim udzielenie osobie, która może być ofiarą przemocy w rodzinie, niezbędnej pomocy, zapewnienie w razie potrzeby ochrony życia, zdrowia i mienia takich osób, włącznie z zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania wobec osoby, która może stosować przemoc

¹⁵ M. Czarkowska, *Przeciwdziałanie przemocy wobec kobiet w rodzinie w praktyce organów ścigania, wymiaru sprawiedliwości i innych instytucji*, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2014, s. 103–106.

w rodzinie, przeprowadzenie z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy rozmowy o odpowiedzialności karnej za czyny zabronione będące przejawem stosowania przemocy rodzinnej, składanie systematycznych wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa rodziny czy przeprowadzenie na miejscu zdarzenia czynności procesowych, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa. Przedstawiciel ochrony zdrowia natomiast udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania wsparcia czy uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie. Reprezentant oświaty m.in. diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, która może być ofiarą przemocy w rodzinie, w tym w szczególności dziecka, a także udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi lub osobie najbliższej o możliwościach uzyskania pomocy.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty”

Zostało ono uregulowane w § 18 rozporządzenia RM, które określa przesłanki, których zaistnienie prowadzi do zakończenia prowadzenia procedury. Może to nastąpić z powodu ustania przemocy w rodzinie i powstania uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu jego dalszego stosowania i zrealizowaniu planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności dalszego podejmowania działań. Zakończenie wymaga udokumentowania w formie protokołu podpisanego przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego. Należy o nim powiadomić podmioty uczestniczące w procedurze.

Statystyki Policji i perspektywy co dalszego funkcjonowania procedury „Niebieskie Karty”

Jak zaznaczono już na wstępie niniejszego opracowania, w 2017 r. nastąpił wzrost liczby przypadków przemocy w rodzinie. Na 165 770 przypadków, 59 975 dotyczyło przemocy fizycznej, 1230 seksualnej, 1873 ekonomicznej i aż 77 186 psychicznej, która wyraźnie przewodzi w statystykach. W 25 506 sytuacjach określono rodzaj przemocy jako inny. Liczba przypadków przemocy psychicznej wzrosła zarówno w stosunku do 2016 jak i do 2015 r. Analiza danych Policji ukazuje, iż w 2017 r. nastąpił wzrost liczby wypełnionych formularzy w procedurze „Niebieskie Karty”. Największą grupę osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą stanowiły kobiety – 67 984 przypadki, co stanowiło aż 73,47% ogółu ofiar. W dalszej kolejności pozostają osoby małoletnie i mężczyźni. Dominującą grupę osób co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc, stanowią mężczyźni. Stanowili oni aż 91,90% tego rodzaju osób. Co istotne, spośród 76 206 osób wobec których zaistniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, aż 46 092 były pod wpływem alkoholu¹⁶.

Podczas pierwszych lat stosowania zmienionej procedury przedstawiciele jednostek ustawowo wskazanych do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dostrzegli szereg problemów w jej funkcjonowaniu. Przed-

¹⁶ Sprawozdanie Komendy Głównej Policji z realizacji procedury „Niebieskie Karty” za 2017 r., s. 2–23, <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/137709,Sprawozdania-z-realizacji-procedury-quotNiebieskie-Kartyquot.html> [dostęp: 12.09.2018].

wszystkim zwraca się uwagę na to, iż jest ona zbyt biurokratyczna i należałoby ograniczyć liczbę informacji koniecznych do uzupełnienia w formularzach. Ponadto wątpliwości interpretacyjne budzą regulacje dotyczące przesłanek zakończenia procedury. Pojawia się tutaj pytanie kiedy można mówić o tym, iż przemoc ustała. Wydaje się, że nawet mimo takiego przypuszczenia odpowiednie służby powinny jeszcze przez pewien okres monitorować sytuację w rodzinie objętej procedurą. Istotną wadą procedury jest również to, iż zespół czy grupa robocza nie dysponują instrumentami prawnymi, które zmuszałyby osobę podejrzaną o stosowanie przemocy do współpracy do współpracy, przez co nie są one w stanie w pełni przeanalizować sytuacji w rodzinie. Należy w tym miejscu zauważyć, iż zapobieganie przemocy w rodzinie, jednemu z najistotniejszych zagrożeń bezpieczeństwa społecznego, wywierającego wpływ nie tylko na środowisko wewnątrzrodzinne, ale i jej otoczenie, wymaga stworzenia bardzo ścisłych regulacji prawnych, które będą swoistym gwarantem bezpieczeństwa nie tylko ofiar przemocy, ale również ogółu społeczności. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w tym właśnie celu przygotowuje obecnie projekt zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w którym mają znaleźć się regulacje odnoszące się do wyżej wskazanych wątpliwości związanych z procedurą, a także propozycje modyfikacji pracy zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych.

Podsumowanie i wnioski

Jak ustawodawca wprost wskazał w preambule znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w obrębie tej podstawowej grupy społecznej narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne są zobligowane do zapewnienia obywatelom poszanowania ich praw i wolności. Procedura „Niebieskie Karty” jest instrumentem prawnym, który niewątpliwie przyczynił się do zwiększenia bezpieczeństwa ofiar przemocy w rodzinie, jednak jak wynika z opracowań policyjnych, mimo jej funkcjonowania problem jest wciąż bardzo doniosły. Liczba przypadków przemocy w rodzinie niestety nie maleje, a wymaga podkreślenia fakt, iż nieznaną jest ilość sytuacji związanych z występowaniem przemocy w domach, wobec których nie jest prowadzona procedura „Niebieskie Karty”. Sprawia to, iż problem społeczny o jakim mowa w tym opracowaniu jest o wiele bardziej poważny niż wynika to ze statystyk policyjnych. Organy państwowe odpowiedzialne za realizowanie projektów ustaw w przedmiotowym zakresie powinny stale poszukiwać rozwiązań prawnych wzmacniających bezpieczeństwo w rodzinie. Być może pozytywne efekty w tym aspekcie przyniesie projektowana przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zmiana ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Uproszczenie formularzy w procedurze „Niebieskie Karty”, uelastycznienie pracy zespołów i grup roboczych, a także zmiany w rozróżnieniu sposobu postępowania w przypadku zdiagnozowania konfliktu od sytuacji wystąpienia przemocy powinny bowiem przyczynić się do większej efektywności systemu ochrony przed przemocą w rodzinie w Polsce.

Bibliografia

- Bazyluk E., Kulka M., *Rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” – komentarz*, <http://www.niebieskalinia.info/index.php/zadania-sluzb/59-rozporzadzenie-w-sprawie-procedury-niebieskie-karty-komentarz> [dostęp: 12.09.2018].
- Binczycka-Anholcer M., *Społeczne i lekarskie aspekty przemocy w instytucjach o charakterze zamkniętym*, [w:] *Agresja i przemoc we współczesnym świecie*, t. 1, Oficyna Wydawnicza „Text”, Kraków 1998.
- Czarkowska M., *Przeciwdziałanie przemocy wobec kobiet w rodzinie w praktyce organów ścigania, wymiaru sprawiedliwości i innych instytucji*, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2014.
- Olubiński A., *Przemoc jako norma stosunków społeczno- wychowawczych*, „Wychowanie na co dzień”, nr 4–5, Toruń 1996.
- Pospiszyl I., *Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie*, [w:] *„Razem przeciw przemocy”*, I. Pospiszyl (red.), Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 1999.
- Pospiszyl I., *Przemoc w rodzinie*, Wydawnictwo WSiP, Warszawa 1994.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).
- Safjan M., Bosek L. (red.), *Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1–86*, Wydawnictwo Beck, Warszawa 2016.
- Sprawozdanie Komendy Głównej Policji z realizacji procedury „Niebieskie Karty” za 2017 r., <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/137709,Sprawozdania-z-realizacji-procedury-quotNiebieskie-Kartyquot.html> [dostęp: 12.09.2018].
- Stożek M., *Przemoc w rodzinie: zapobieganie w świetle przepisów prawa*, Wydawnictwo Instytut Psychologii Zdrowia, Warszawa 2009.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. 1997, nr 78, poz. 483.
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 29 lipca 2005 r., Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.
- Ustawa z 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, Dz. U. 1997, nr 88, poz. 553 z późn. zm.
- Wrona G., *Przewodnik po procedurze Niebieskiej Karty dla osób zajmujących się pomaganiem osobom w sytuacji występowania przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym*, Katowice 2013, https://rops-katowice.pl/dopobrania/2014.07.25-zal_do_ppp_2014-2020.pdf [dostęp: 10.12.2018].

„Blue Cards” in the context of security in family. Assumptions, statistics, prospects

Abstract

To provide the citizens safety is one of the most important state's tasks. Despite that family integrity is protected by the constitutional norms, the country should react to threats of danger in a family undoubtedly. For this purpose, the state is created some institutions, which role is to improve the safety standard in the family. The aim of the following article is to discuss the legal institution called „The Blue Cards”, which one undoubtedly has an impact on domestic violence victim's safety standard. Author concentrates on presenting the current form of this regulation, some statistical data and the prospects of the institution working in the future. Moreover, the article presents the breadth conceptualization of „domestic violence” term and extent of this social problem in our country.

Słowa kluczowe: przemoc w rodzinie, ofiara, sprawca, bezpieczeństwo

Key words: domestic violence, victim, offender, safety

Monika Wilanowska

Studentka V roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego, kierunek prawo. Autorka publikacji w recenzowanych monografiach naukowych, uczestniczka kilkunastu konferencji naukowych o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym. Zainteresowania naukowe koncentrują się wokół zagadnień dotyczących kryminologicznych i prawnych aspektów bezpieczeństwa rodziny. E-mail: wilanowskamonika@wp.pl